

[Hauge.]

fremdeles en enorm Arbejdsløshed — en enorm Arbejdsløshed —, som de kæmper forgæves med og forgæves har kæmpet med i mange Aar. Nordamerikas forenede Stater har alt, hvad Landet behøver af Raastoffer, de har Pengene, de har Produktionsapparatet, de har en saa enorm Udstrækning og en saa svag Befolkningstæthed i Forhold dertil, skønt det tæller over 130 Millioner Indbyggere, at vældige Arbejder i Marken kunde iværksættes paa naturlig Maade og med naturlige Formaal, og dog er der i Nordamerikas forenede Stater, der sandelig ikke er socialistisk regeret, Millioner af arbejdsløse; man har simpelt hen ikke kunnet finde den Formel, hvorefter Produktion og Forbrug kunde afbalanceres. Industrialiseringen og Mekaniseringen har øget Produktiviteten ud over Forbrugsevnen, men det lader vore Kritikere her i Landet haant om, de angriber ustandselig Regeringen, fordi der er Arbejdsløshed. Venstre klynger sig fortsat til Teorien om, at Tingene skal kunne gaa i Lave ved deres egen Tilpasningsevne under Frihandel. En vis uhyggelig Sandhed er der i Venstres Stilling i Dag, nemlig den Sandhed, at uden Kontrol, uden Kontrol med Produktion, med Handel og Forbrug vilde en Armodens Ligevægt efterhaanden indtræde, Lønarbejderne vilde blive tvunget til at arbejde under Markedsprisen, Tilbud og Efterspørgsel vilde regulere alt og alle nedad, men det vilde ikke bidrage til Løsningen af Beskæftigelsesproblemet. Tværtimod, Historien viser mange Eksempler herpaa; dette Problem havde sine mørke Perioder i Frihandelens og Industrialiseringens Morgenrøde, i de første Aar, da de engelske Vævere slog Spindemaskinerne itu. Det har ogsaa en mørk Periode nu, da der til Frikonkurrencens Pris synges i fælles Kor baade af naive og forsorne i den Tro, at de varsler om en ny Tid, medens Forholdet i Virkeligheden er, at de synger Svanesangen. Det er ikke et Handelsproblem, man her staar over for, men et Industriproblem, et Teknikkens Problem, et Tilpasningsproblem, og dette Teknikkens Problem kan ikke løses bare af et lille Land alene, fornuftigvis ikke, og Danmark kan ikke her undtages, Danmark har endda svagere Betingelser for at kunne klare Vanskelighederne end de fleste andre Lande,

dels fordi vi har et saa lille Landomraade og dels fordi vi er fattige paa Raastoffer. Derimod kunde Danmark have klaret sig under fri Vareudveksling, særlig fordi vi ikke savner Oplysning, dygtige Teknikere eller dygtige Arbejdere, men hvad hjælper vor Vilje og Evne til at klare os under friere Vareudveksling, al den Stund en saadan frabedes af alle andre Stater? Hvad nytter det at lytte til de Røster, som lyder om at afskaffe alle regulerende Foranstaltninger og lukke op for alle andre Landes Produktioner? Intet, ud over at ødelægge den hjemlige Produktion.

Udlandets frie Afsætning hos os vilde ikke føre til, at vi kunde faa afsat vore Varer i Udlandet. Der er ikke hos noget Land nogen Art af Lyst til at købe vore Varer, disse kan fåas andre Steder i fornøden Mængde, men de vilde for øvrigt alle anse os for gale, om vi forsøgte os med økonomisk Anarki, de vilde holde sig længst muligt borte fra vore Eksperimenter. Noget saadant bliver heller ikke prøvet hverken af den nuværende Regering eller af en anden, hvis Oppositionen fik Ansvaret. Jeg vil sige som en berømt lærd engang sagde, da der var Tale om et religiøst Anliggende: Det er let nok at være Fritænkere, saa længe et tilstrækkeligt Antal Mennesker opretholder Gudsbegrebet, men det bliver umuligt at være Fritænkere, den Dag der ikke er nogen, der vil eller kan opretholde Gudsbegrebet. Det er ogsaa let at være stærk Mand i Frihandelsspørgsmaalet, saa længe andre praktiserer det, som er det nødvendige, men de danske Frihandlere vilde være ulykkelige den Dag, de skulde tage Ansvaret for et Styre i Overensstemmelse med deres nuværende Krav.

De af Venstre stillede Ændringsforslag, som jeg senere venter at faa Lejlighed til at analysere, er Vidnesbyrd nok om, hvorledes Venstre vil være stillet den Dag, Partiets Agitation, Partiets Agitationskrav, skulde omsættes i Praksis af Partiets egne Folk.

Jeg skal slutte med at anbefale Vedtagelsen af det af Flertallet stillede Ændringsforslag og at stemme imod de af Mindretallene stillede Ændringsforslag, hvilke jeg, som sagt, haaber senere at kunne vende tilbage til.